

Instituti për Siguri dhe Reziliencë-PREVENT

Raport Hulumtues

**Rreziqe të padukshme: Transformimi i shkaktarëve të terrorizmit në
Kosovë dhe rajon Të gjeturat kryesore**

Autor:

Skender Perteshi-Instituti për Siguri dhe Reziliencë-PREVENT

Prishtinë, Korri 2024

Autori, Skender Perteshi nga Instituti për Siguri dhe Reziliencë – PREVENT ka publikuar një raport hulumtues në lidhje me transformimin e shkaktarëve të terrorizmit në Kosovë dhe rajon.

Në këtë raport, ai ka thënë se Pushtimi rus i Ukrainës, lufta ndërmjet Izraelit dhe Hamasit, si dhe mospajtimet ndërmjet dy superfuqive botërore, Kinës dhe SHBA-së, kanë krijuar një botë të pasigurt dhe të paqëndrueshme, duke ndryshuar tërësisht burimet e rrezeve dhe kërcënimeve të sigurisë në botë.

Në raport thuhet se si shkak i përhapjes së krizave dhe konflikteve të reja në botë, partnerët strategjikë dhe aleatët ndërkombëtarë të Kosovës, të cilët për një kohë të gjatë kanë luajtur rol të rëndësishëm në mbështetjen e Kosovës dhe rajonit për luftimin e terrorizmit dhe ekstremizmit të dhunshëm, tani fokusin e tyre politik, ushtarak dhe financiar gradualisht po e zhvendosin në rajone të ndryshme të krizave globale.

Në rastin e Kosovës, theksohet se ka një “ritje të madhe të elementeve terroriste dhe ekstremiste të motivuara nga etno-nacionalistë dhe të ekstremit të djathtë, të mbështetur nga autoritete shtetërore dhe joshtetërore si Rusia dhe Serbia”.

“Në rastin e Kosovës, kërcënimet terroriste të motivuara nga radikalët islamistë, si ato nga ISIS, në vitet e fundit janë vënë nën kontroll nga institucionet e sigurisë dhe ato të zbatimit të ligjit. Megjithatë, tani në Kosovë ka një ritje të madhe të elementeve terroriste dhe ekstremiste të motivuara nga etno-nacionalistë dhe të ekstremit të djathtë, të mbështetur nga autoritete shtetërore dhe joshtetërore si Rusia dhe Serbia. Si Rusia ashtu edhe Serbia kanë mbështetur dhe financuar krijimin e organizatave terroriste si “Mbrojtja Civile” dhe “Brigada e Veriut”, të cilat kanë kryer sulme të armatosura kundër popullsisë civile serbe dhe shqiptare dhe institucioneve të sigurisë vendore e ndërkombëtare, duke rezultuar në të vrarë dhe të plagosur në mesin e qytetarëve civilë dhe pjesëtarëve të institucioneve të sigurisë vendore dhe ndërkombëtare”, thuhet në raport.

Aty përmendet edhe situata në veri, duke thënë se strukturat paralele serbe financohen dhe mbështeten direkt nga strukturat shtetërore të sigurisë të shtetit serb, gjë që i bën të rrezikshme për Kosovën.

“Kosova po përballet me sfida të mëdha për parandalimin dhe luftimin e grupeve terroriste si “Mbrojtja Civile” dhe “Brigada e Veriut” për shkak të lidhjeve të tyre të ngushta me nacionalistët ekstremistë dhe individë nga ekstremi i djathtë që janë aktiv në veriun e Kosovës. Për më tepër, organizatat terroriste “Mbrojtja Civile” dhe “Brigada e Veriut” gëzojnë mbështetje të madhe financiare nga struktura të krimit të organizuar dhe kontrabandës që operojnë në veriun e Kosovës dhe në Serbi. Përveç mbështetjes nga krimi i organizuar, ato financohen dhe mbështeten direkt nga strukturat shtetërore të sigurisë të shtetit serb, gjë që i bën këto dy organizata shumë të fuqishme dhe të rrezikshme për Kosovën”.

Aty thuhet se pas vitit 2019, dominojnë grupet terroriste me motive etno-nacionaliste dhe të ekstremit të djathtë, si “Brigada e Veriut” dhe “Mbrojtja Civile”, “të cilat janë bërë ndër burimet kryesore të terrorizmit dhe ekstremizmit të dhunshëm në vend”.

“Në krahasim me vitet 2015-2019, kur kërcënimet më të mëdha nga terrorizmi për Kosovën vinin kryesisht nga ekstremizmi islamist përmes organizatave terroriste si ISIS, tani ky trend ka ndryshuar. Pas vitit 2019, dominojnë grupet terroriste me motive etno-nacionaliste dhe të ekstremit të djathtë, si “Brigada e Veriut” dhe “Mbrojtja Civile”, të cilat janë bërë ndër burimet kryesore të terrorizmit dhe ekstremizmit të dhunshëm në vend”.

Raporti përmend edhe tensionet e majit në veri dhe sulmin terrorist nga grupi paramilitar serb në krye me Milan Radojciqin kundër Policisë së Kosovës në Banjskë të Zveçanit.

“Në qershor të vitit 2023, Qeveria e Kosovës shpalli organizatat "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut" si organizata terroriste. Sipas Qeverisë së Kosovës, këto dy organizata kanë destabilizuar rendin ligjor dhe kushtetues të Kosovës për vite me radhë dhe kanë paraqitur një kërcënim të serioz për sovranitetin dhe sigurinë e vendit. Në tre vitet e fundit, Policia e Kosovës ka raportuar përplasje të vazhdueshme me individë të përfshirë në këto organizata terroriste "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut", të cilët kanë organizuar sulme të armatosura, kanë vendosur barrikada në rrugë dhe kanë penguar zbatimin e ligjit kryesisht në komunat veriore të Kosovës. Këto grupe ekstremiste gjithashtu kanë kryer sulme me armë zjarri që kanë rezultuar në vrasje dhe plagosje të qytetarëve civilë, zyrtarëve policorë dhe pjesëtarëve të KFOR-it dhe EULEX-it. “Mbrojtja Civile” dhe “Brigada e Veriut” kanë organizuar sulme edhe ndaj civilëve serbë dhe përfaqësuesve politikë të komunitetit serb që janë opozitë e Listës Serbe, e cila vepron nën urdhrat e Beogradit”.

Në bazë të këtij raporti, “Organizatat terroriste si “Mbrojtja Civile” dhe “Brigada e Veriut” në tre vitet e fundit kanë organizuar mbi 15 sulme terroriste në veri, duke shkaktuar 2 viktima, duke plagosur mbi 150 persona dhe duke shkaktuar dëme të mëdha materiale. Në mesin e të plagosurve janë ushtarë të KFOR-it, pjesëtarë të Policisë së Kosovës dhe qytetarë të komuniteteve serbe, shqiptare dhe të tjera”.

Tutje thuhet se në Kosovë vazhdojnë të mbeten të pranishme disa nisma paralele fetare islame që operojnë jashtë juridiksionit të Bashkësisë Islame të Kosovës (BIK) që sipas raportit këto iniciativa ilegale fetare paraqesin shqetësime dhe janë kërcënim për organizimin e jetës fetare islame në vend.

“Në Kosovë vazhdojnë të mbeten të pranishme disa nisma paralele fetare islame që operojnë jashtë juridiksionit të Bashkësisë Islame të Kosovës (BIK), që është i vetmi institucion zyrtar për rregullimin e jetës fetare islame në vend. Këto iniciativa ilegale fetare paraqesin shqetësime dhe janë kërcënim për organizimin e jetës fetare islame në vend...Policia e Kosovës në tre vitet e fundit ka parandaluar 2 tentim-sulme terroriste të përgatitura nga individë të lidhur me ideologjinë e ISIS. Në lidhje me këto tentim-sulme terroriste janë arrestuar 5 persona, të cilët, pas hetimeve, janë dënuar me burgim nga gjykatat e Kosovës. Këto dy tentim-sulme terroriste kishin si target sulmin ndaj komunitetit LGBTQI, institucioneve të sigurisë dhe drejtësisë, si dhe institucioneve të tjera shtetërore. Nuk është raportuar për dëme materiale apo viktima nga këto dy tentim-sulme terroriste”.

Të gjeturat kryesore

- Pushtimi rus i Ukrainës, lufta ndërmjet Izraelit dhe Hamasit, si dhe mospajtimet ndërmjet dy superfuqive botërore, Kinës dhe SHBA-së, kanë krijuar një botë të pasigurt dhe të paqëndrueshme, duke ndryshuar tërësisht burimet e rreziqeve dhe kërcënimeve të sigurisë në botë. Në këtë kontekst, janë ndryshuar edhe burimet e kërcënimeve dhe rreziqeve nga terrorizmi dhe ekstremizmi i dhunshëm në Kosovë dhe Ballkan.
- Si shkak i përhapjes së krizave dhe konflikteve të reja në botë, partnerët strategjikë dhe aleatët ndërkombëtarë të Kosovës, të cilët për një kohë të gjatë kanë luajtur rol të rëndësishëm në mbështetjen e Kosovës dhe rajonit për luftimin e terrorizmit dhe ekstremizmit të dhunshëm, tani fokusin e tyre politik, ushtarak dhe financiar gradualisht po e zhvendosin në rajone të ndryshme të krizave globale. Ky vakum i krijuar po shfrytëzohet nga vende si Rusia, Serbia dhe Irani, të cilët po forcojnë ndikimin e tyre në rajon, duke synuar të krijojnë një terren të përshtatshëm për përhapjen e një fronti të ri të konfliktit në Ballkanin Perëndimor, me qëllimin kryesor për të minuar rolin dhe ndikimin e Perëndimit në këtë pjesë të Evropës.
- Në rastin e Kosovës, kërcënimet terroriste të motivuara nga radikalët islamistë, si ato nga ISIS, në vitet e fundit janë vënë nën kontroll nga institucionet e sigurisë dhe ato të zbatimit të ligjit. Megjithatë, tani në Kosovë ka një rritje të madhe të elementeve terroriste dhe ekstremiste të motivuara nga etno-nacionalistë dhe të ekstremit të djathtë, të mbështetur nga autoritete shtetërore dhe joshtetërore si Rusia dhe Serbia. Si Rusia ashtu edhe Serbia kanë mbështetur dhe financuar krijimin e organizatave terroriste si “Mbrojtja Civile” dhe “Brigada e Veriut”, të cilat kanë kryer sulme të armatosura kundër popullsisë civile serbe dhe shqiptare dhe institucioneve të sigurisë vendore e ndërkombëtare, duke rezultuar në të vrarë dhe të plagosur në mesin e qytetarëve civilë dhe pjesëtarëve të institucioneve të sigurisë vendore dhe ndërkombëtare.
- Kosova po përballet me sfida të mëdha për parandalimin dhe luftimin e grupeve terroriste si “Mbrojtja Civile” dhe “Brigada e Veriut” për shkak të lidhjeve të tyre të ngushta me nacionalistët ekstremistë dhe individë nga ekstremi i djathtë që janë aktiv në veriun e Kosovës. Për më tepër, organizatat terroriste “Mbrojtja Civile” dhe “Brigada e Veriut” gëzojnë mbështetje të madhe financiare nga struktura të kriminit të organizuar dhe kontrabandës që operojnë në veriun e Kosovës dhe në Serbi. Përveç mbështetjes nga krimi i organizuar, ato financohen dhe mbështeten direkt nga strukturat shtetërore të sigurisë të shtetit serb, gjë që i bën këto dy organizata shumë të fuqishme dhe të rrezikshme për Kosovën.
- Në krahasim me vitet 2015-2019, kur kërcënimet më të mëdha nga terrorizmi për Kosovën vinin kryesisht nga ekstremizmi islamist përmes organizatave terroriste si ISIS, tani ky trend ka ndryshuar. Pas vitit 2019, dominojnë grupet terroriste me motive etno-nacionaliste dhe të ekstremit të djathtë, si “Brigada e Veriut” dhe “Mbrojtja

Civile”, të cilat janë bërë ndër burimet kryesore të terrorizmit dhe ekstremizmit të dhunshëm në vend.

- Edhe pse Kosova ende nuk ka përshtatur legjislacionin e saj për procedurat ligjore për shpalljen e organizatave si terroriste, institucionet e shtetit bazohen kryesisht në listat e organizatave terroriste të hartuara nga Bashkimi Evropian dhe Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Kjo nënkupton që organizatat të cilat shpallen terroriste nga BE dhe SHBA, trajtohen gjithashtu si organizata terroriste nga Republika e Kosovës. Organizatat që nuk janë në listat e organizatave terroriste të BE dhe SHBA, por që Kosova i sheh si rrezik, shpallen si organizata terroriste nga Qeveria e Kosovës apo institucione të tjera, me vendime të veçanta.
- Në qershor të vitit 2023, Qeveria e Kosovës shpalli organizatat "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut" si organizata terroriste. Sipas Qeverisë së Kosovës, këto dy organizata kanë destabilizuar rendin ligjor dhe kushtetues të Kosovës për vite me radhë dhe kanë paraqitur një kërcënim të serioz për sovranitetin dhe sigurinë e vendit.
- Në tre vitet e fundit, Policia e Kosovës ka raportuar përplasje të vazhdueshme me individë të përfshirë në këto organizata terroriste "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut", të cilët kanë organizuar sulme të armatosura, kanë vendosur barrikada në rrugë dhe kanë penguar zbatimin e ligjit kryesisht në komunat veriore të Kosovës. Këto grupe ekstremiste gjithashtu kanë kryer sulme me armë zjarri që kanë rezultuar në vrasje dhe plagosje të qytetarëve civilë, zyrtarëve policorë dhe pjesëtarëve të KFOR-it dhe EULEX-it. "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut" kanë organizuar sulme edhe ndaj civilëve serbë dhe përfaqësuesve politikë të komunitetit serb që janë opozitë e Listës Serbe, e cila vepron nën urdhrat e Beogradit.
- Bazuar në shkallën e sulmeve terroriste në Kosovë në tre vitet e fundit (2020-2024), të dhënat tregojnë se sulmet më të mëdha terroriste që kanë shkaktuar viktima dhe dëme materiale janë kryer nga organizatat ekstremiste etno-nacionaliste të ekstremit të djathtë, si "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut", duke përhapur frikë, panik dhe terror në mesin e popullsisë civile në vend.
- Pjesëtarë të organizatave terroriste "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut" më 21 shtator 2023, në fshatin Banjskë të Zveçanit, organizuan një sulm terrorist kundër një njësie patrulluese të Policisë së Kosovës, i realizuar nga një grup i organizuar terrorist i mbështetur dhe financuar nga Serbia. Si pasojë e sulmit terrorist, humbi jetën zyrtari policor Afrim Bunjaku, ndërsa një zyrtar tjetër policor u plagos rëndë. Gjatë përleshjeve të armatosura ndërmjet policisë dhe grupit të armatosur, u vranë 3 pjesëtarë të grupit të armatosur terrorist dhe disa të tjerë u arrestuan.
- Më 25 shtator 2023, Policia e Kosovës ka sekuestruar një sasi të madhe të armatimit dhe municionit të fshehur në manastirin e fshatit Banjskë dhe në lokacione të tjera në veri të Kosovës. Ky armament i përkiste pjesëtarëve të organizatave terroriste si "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut". Në listën e armatimeve të sekuestruara përfshiheshin automjete të blinduara, kallashnikovë, mitralozë, mina, eksploziv me telekomandë, bomba dore, snajperë, municione luftarake, top dore, maska, uniforma

ushtarake dhe policore serbe, jelek anti-plumb, pajisje komunikimi, harta, dronë, raketa anti-tank dhe një sërë armatimesh të tjera, të mjaftueshme për të pajisur një batalion të plotë këmbësorie me armatim të rëndë.

- Në tre vitet e fundit, harta e subjekteve që kanë shkaktuar kërcënime dhe rreziqe të terrorizmit për Kosovën ka ndryshuar. Deri në vitin 2019, ISIS ishte organizata kryesore ekstremiste e dhunshme që paraqiste kërcënim për sigurinë kombëtare të Kosovës. Megjithatë, ky trend ka ndryshuar në tre vitet e fundit, dhe tani burimi kryesor i terrorizmit dhe ekstremizmit të dhunshëm për vendin vjen nga elementet etno-nacionaliste dhe politike të terrorizmit, të përhapura nga organizatat si "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut". Ky ndryshim i subjekteve të kërcënimeve nga terrorizmi në Kosovë kërkon një përqendrim më të madh nga Qeveria e Kosovës dhe bashkësia ndërkombëtare për hartimin e një strategjie për parandalimin e terrorizmit, bazuar në elementet etno-nacionaliste.
- Organizatat terroriste si "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut" në tre vitet e fundit kanë organizuar mbi 15 sulme terroriste në veri, duke shkaktuar 2 viktima, duke plagosur mbi 150 persona dhe duke shkaktuar dëme të mëdha materiale. Në mesin e të plagosurve janë ushtarë të KFOR-it, pjesëtarë të Policisë së Kosovës dhe qytetarë të komuniteteve serbe, shqiptare dhe të tjera.
- Organizatat terroriste si "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut" gëzojnë mbështetje nga struktura shtetërore të Serbisë. Mbështetje që ofrohet nga Serbia përfshin armë, financa, trajnime luftarake, pajisje luftarake, të dhëna inteligjente, strehim dhe mbështetje mediatike. Po ashtu, LISTA Serbe, e cila është një parti politike e përfaqësuar në Parlamentin e Kosovës, ka ofruar mbështetje të madhe politike dhe ideologjike për zhvillimin dhe forcimin e organizatave terroriste si "Mbrojtja Civile" dhe "Brigada e Veriut". Një nga themeluesit e këtyre organizatave është Milan Radojic, i cili ishte nënpresident i Listës Serbe deri më 24 shtator 2023.
- Në Kosovë vazhdojnë të mbeten të pranishme disa nisma paralele fetare islame që operojnë jashtë juridiksionit të Bashkësisë Islame të Kosovës (BIK), që është i vetmi institucion zyrtar për rregullimin e jetës fetare islame në vend. Këto iniciativa ilegale fetare paraqesin shqetësime dhe janë kërcënim për organizimin e jetës fetare islame në vend.
- Policia e Kosovës në tre vitet e fundit ka parandaluar 2 tentim-sulme terroriste të përgatitura nga individë të lidhur me ideologjinë e ISIS. Në lidhje me këto tentim-sulme terroriste janë arrestuar 5 persona, të cilët, pas hetimeve, janë dënuar me burgim nga gjykatat e Kosovës. Këto dy tentim-sulme terroriste kishin si target sulmin ndaj komunitetit LGBTQI, institucioneve të sigurisë dhe drejtësisë, si dhe institucioneve të tjera shtetërore. Nuk është raportuar për dëme materiale apo viktima nga këto dy tentim-sulme terroriste.

Ky raport rekomandon që në mënyrë që të adresohen kërcënimet e terrorizmit dhe ekstremizmit të dhunshëm, Qeveria e Kosovës, ndërkombëtarët dhe shoqëria civile të

ndërmarrin një sërë veprimesh, si “Qeveria e Kosovës duhet të përshtatë politikën dhe strategjinë e saj të sigurisë për të adresuar kërcënime dhe rreziqe nga terrorizmi dhe ekstremizmi i dhunshëm”.

Po ashtu rekomandohet që Qeveria e Kosovës të zhvillojë një qasje më gjithëpërfshirëse për luftimin e terrorizmit dhe ekstremizmit të dhunshëm ndaj subjekteve që operojnë në veri të Kosovës.

“Qeveria e Kosovës duhet të zhvillojë një qasje më gjithëpërfshirëse për luftimin e terrorizmit dhe ekstremizmit të dhunshëm ndaj subjekteve që operojnë në veri të Kosovës. Përveç arrestimeve dhe ndëshkimeve të zbatuara nga Policia e Kosovës dhe organet e drejtësisë, Qeveria duhet të hartojë strategji të qëndrueshme për të forcuar besimin mes institucioneve shtetërore dhe komunitetit serb që jeton në komunat veriore të Kosovës. Këto veprime të qëndrueshme ndihmojnë Qeverinë të forcojë lidhjet me komunitetin dhe të parandalojë presionin nga organizatat si “Mbrojtja Civile” apo “Brigada e Veriut” që ushtrojnë ndaj komunitetit serb në veri të vendit”.

Nga ndërkombëtarët kërkohet që të trajtojnë me prioritet rrezikun nga grupet radikale etno-nacionaliste që veprojnë në veri të vendit dhe të kenë fokus të qëndrueshëm në çështjet e Ballkanit Perëndimor.

“Bashkësia ndërkombëtare duhet ta marrë parasysh dhe trajtojë me prioritet rrezikun nga grupet radikale etno-nacionaliste që veprojnë në veri të vendit, të mbështetura nga Serbia dhe Rusia. BE-ja dhe SHBA-ja duhet të mbështesë Qeverinë e Kosovës në përballje me këto grupe me të njëjtën nivel, siç e ka mbështetur Kosovën gjatë viteve paraprake në përballje me ekstremizmin islamik të përfaqësuar nga ISIS. Një përgjigje e dobët ndaj terrorizmit nga elementet etno-nacionaliste në Veri mund të shtojë dëshirën dhe planet e organizatave si “Mbrojtja Civile” apo “Brigada e Veriut” për të organizuar sulme të mëdha në funksion të destabilizimit të rajonit, duke u mbështetur në një plan afatgjatë nga Serbia dhe Rusia.

“Bashkësia ndërkombëtare duhet të mbajë një prezencë dhe fokus më të qëndrueshëm në çështjet e Ballkanit Perëndimor, një rajon i cili është shumë i lëkundshëm dhe me potencial për të gjeneruar konflikte të reja. Mungesa e fokusit të Perëndimit në Ballkanin Perëndimor krijon hapësirë për rritjen e ndikimit të organizatave dhe vendeve armiqësore, si Rusia dhe Irani, që synojnë të krijojnë konflikte të reja duke mbështetur individë ose organizata nën kontrollin e tyre”.

Ndërsa nga Bashkësia Islame e Kosovës kërkohet të gjejë mënyra për të parandaluar përhapjen e nismave ilegale fetare apo paraxhemateve në Kosovë.

“Bashkësia Islame e Kosovës duhet të gjejë mënyra për të parandaluar përhapjen e nismave ilegale fetare apo paraxhimateve në Kosovë. Duke përdorur autoritetin dhe mandatin e saj, BIK-u në bashkëpunim me institucionet shtetërore, duhet të angazhohet për të ndaluar fuqizimin e nismave fetare apo paraxhimateve që operojnë jashtë juridiksionit të saj. Një vëmendje e veçantë duhet t’i kushtohet praktikave dhe mundësive që paraxhimatet apo nismat ilegale fetare islame në Kosovë të vendosën nën kontrollin e BIK, duke respektuar praktikën dhe rregullat e punës së BIK-it”.

Organi zata	Ideologjia	Rreziku	Shënjestrat	Burimet e mbështetjes	Sulme gjatë viteve 2020-2024	Dëmi i shkaktuar gjatë viteve 2020-2024	Vendi i operimit
ISIS	Ekstremizëm islamik - ekstremizëm xhihadist	<i>I lartë</i>	Popullata civile, institucionet shtetërore, Perëndimi	Nuk ka mbështetje në Kosovë	2 tentim sulme terroriste të parandaluara	0	Shtirje globale
AL FATEH al Sham	Ekstremizëm islamik - ekstremizëm xhihadist	<i>I ulët</i>	Regjimi sirian i Bashar al Asad, ISIS	Nuk ka mbështetje në Kosovë	Asnjë	Asnjë	Siri, Irak
Mbrojtja Civile	Etno-nacionalizëm politik	<i>Shumë i lartë</i>	Institucionet shtetërore Popullata civile serbe dhe shqiptare kundërshtarët politik, KFOR EULEX	Mbështetje politike nga Serbia, Krimi i organizuar Lista Serbe	Mbi 10 sulme terroriste të raportuara	3 viktima, mbi 150 të plagosur, dëme materiale	Kosovë, Serbi

Brigada e Veriut	Etno-nacionalizëm politik	<i>Shumë i lartë</i>	Popullata civile serbe kundërshtarët politik, KFOR EULEX	Institucionet e Serbisë, Krimi i organizuar Lista Serbe	Mbi 10 sulme terroriste të raportuara	3 viktima, mbi 150 të plagosur, dëme materiale	Kosovë, Serbi

○

Rekomandimet

Për të adresuar kërcënimet e terrorizmit dhe ekstremizmit të dhunshëm, Qeveria e Kosovës, partnerët ndërkombëtar dhe shoqëria civile duhet të ndërmarrin një sërë veprimesh:

1. *Qeveria e Kosovës duhet të përshtatë politikat dhe strategjitë e saj të sigurisë për të adresuar kërcënime dhe rreziqe nga terrorizmi dhe ekstremizmi i dhunshëm. Në kuadër të dokumenteve aktuale të sigurisë, duhet të shtohen veprimet hetuese e parandaluese për të adresuar kërcënime dhe rreziqe që burojnë nga elementet terroriste, të cilat i përkasin ideologjive etno-nacionaliste dhe të së djathtës ekstreme.*
2. *Qeveria e Kosovës duhet të zhvillojë një qasje më gjithëpërfshirëse për luftimin e terrorizmit dhe ekstremizmit të dhunshëm ndaj subjekteve që operojnë në veri të Kosovës. Përveç arrestimeve dhe ndëshkimeve të zbatuara nga Policia e Kosovës dhe organet e drejtësisë, Qeveria duhet të hartojë strategji të qëndrueshme për të forcuar besimin mes institucioneve shtetërore dhe komunitetit serb që jeton në komunat veriore të Kosovës. Këto veprime të qëndrueshme ndihmojnë Qeverinë të forcojë lidhjet me komunitetin dhe të parandalojë presionin nga organizatat si “Mbrojtja Civile” apo “Brigada e Veriut” që ushtrojnë ndaj komunitetit serb në veri të vendit.*
3. *Bashkësia ndërkombëtare duhet ta marrë parasysh dhe trajtoj me prioritet rrezikun nga grupet radikale etno-nacionaliste që veprojnë në veri të vendit, të mbështetura nga Serbia dhe Rusia. BE-ja dhe SHBA-ja duhet të mbështesë Qeverinë e Kosovës në përballje me këto grupe me të njëjtën nivel, siç e ka mbështetur Kosovën gjatë viteve paraprake në përballje me ekstremizmin islamik të përfaqësuar nga ISIS. Një përgjigje e dobët ndaj terrorizmit nga elementet etno-nacionaliste në Veri mund të shtojë dëshirën dhe planet e organizatave si “Mbrojtja Civile” apo “Brigada e Veriut” për të organizuar sulme të mëdha në funksion të destabilizimit të rajonit, duke u mbështetur në një plan afatgjatë nga Serbia dhe Rusia.*

4. *Bashkësia ndërkombëtare duhet të mbaj një prezencë dhe fokus më të qëndrueshëm në çështjet e Ballkanit Perëndimor, një rajon i cili është shumë i lëkundshëm dhe me potencial për të gjeneruar konflikte të reja. Mungesa e fokusit të Perëndimit në Ballkanin Perëndimor krijon hapësirë për rritjen e ndikimit të organizatave dhe vendeve armiqësore, si Rusia dhe Irani, që synojnë të krijojnë konflikte të reja duke mbështetur individë ose organizata nën kontrollin e tyre.*
5. *Bashkësia Islame e Kosovës duhet të gjejë mënyra për të parandaluar përhapjen e nismave ilegale fetare apo paraxhemateve në Kosovë. Duke përdorur autoritetin dhe mandatin e saj, BIK-u në bashkëpunim me institucionet shtetërore, duhet të angazhohet për të ndaluar fuqizimin e nismave fetare apo paraxhemateve që operojnë jashtë juridiksionit të saj. Një vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet praktikave dhe mundësive që paraxhematet apo nismat ilegale fetare islame në Kosovë të vendosën nën kontrollin e BIK, duke respektuar praktikat dhe rregullat e punës së BIK-ut.*
6. *Qeveria e Kosovës duhet të organizojë takime të rregullta me komunitetin serb që jeton në veri të vendit, gjegjësisht në komunat veriore. Kjo qasje ndihmon Qeverinë të kuptojë më mirë shqetësimet e sigurisë të komunitetit serb dhe ndihmon këtë të fundit të integrohet më lehtë në jetën institucionale dhe shoqërore të vendit.*
7. *Qeveria e Kosovës duhet të miratojë legjislacion që i parashikon hapat konkret për shpalljen e subjekteve ose organizatave të ndryshme si terroriste. Ky legjislacion duhet të parashih standardet dhe praktikat më të mira të shteteve dhe organizatave ndërkombëtare aleate të Kosovës, si SHBA-ja dhe BE-ja, të cilat kanë rregulluar procedurat dhe hapat institucionalë për shpalljen e subjekteve apo organizatave të ndryshme që paraqesin rrezik për sigurinë kombëtare si terroriste.*